

KLAGANDE

Pensionsmyndigheten

MOTPART

Berit Skärfve Gullbrand, 19500221-2529

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Jönköpings dom den 25 maj 2021 i mål nr 6786-20,
se bilaga A

SAKEN

Allmän pension

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten upphäver förvaltningsrättens dom och fastställer
Pensionsmyndighetens beslut den 28 september 2020.

YRKANDEN M.M.

Pensionsmyndigheten yrkar att kammarrätten ska upphäva förvaltningsrättens dom och fastställa myndighetens beslut. Pensionsmyndigheten anför bl.a. följande. Förvaltningsrätten har hänvisat till Kammarrätten i Stockholms domar i mål nr 2366–11 och 2367–11. I det fallet handlade det om makar som aldrig bott tillsammans och som inte ägde någon gemensam egendom. Berit Skärfve Gullbrand och hennes man har däremot under större delen av sitt äktenskap levt tillsammans och de äger gemensamt den fastighet som maken i perioder är folkbokförd på. De köpte fastigheten i september 2011. Pensionsmyndigheten kan inte finna att makarna Gullbrand har visat att en avsikt att bo stadigvarande åtskilda finns. Att de köpt och äger fast egendom tillsammans visar att de inte lever stadigvarande åtskilda på grund av orsaker som kan likställas med det som tidigare omnämndes som ”söndring i äktenskapet” eller att en av makarna på grund av sjukdom tvingats permanent flytta till ett vårdboende. Berit Skärfve Gullbrand och hennes make har en ekonomisk gemenskap och har inte heller förmått göra sannolikt att de saknar personlig gemenskap. Deras tilläggs pensioner och garantipension ska därför beräknas utifrån att de är gifta.

Pensionsmyndigheten åberopar adresshistorik, samtalsanteckning, köpekontrakt samt skuldebrev avseende gemensam kredit och avseende gemensam pantsättning.

Berit Skärfve Gullbrand anser att överklagandet ska avslås och anför bl.a. följande. Hon och hennes make ska bedömas som att de lever stadigvarande åtskilda och hon hänvisar till vad hon har anfört i förvaltningsrätten.

Förvaltningsrätten har gjort en korrekt bedömning av målet utifrån gällande lagstiftning och praxis. Den adresshistorik som Pensionsmyndigheten åberopar visar tydligt att de har sitt stadigvarande boende i olika delar av landet. Det följer sig av avståndet mellan deras boenden, som överstiger 1 000 km, att de inte delar hushållsgemenskap eller hushållsekonomi. Det saknas stöd för att ett gemensamt ägande av fast egendom skulle innebära

att de inte kan bedömas leva stadigvarande åtskilda. Hennes make har varit folkbokförd i Vindeln sedan den 25 maj 2020 vilket visar på att det rör sig om en stadigvarande särlevnad. Det är han som betalar el, VA-avgifter och bolån för fastigheten. Berit Skärfve Gullbrand åberopar sammanställningar över betalning av el-räkningar, VA-avgifter och bolån för fastigheten Vindeln.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Frågan i målet är om Berit Skärfve Gullbrand ska anses stadigvarande levande åtskild från sin make och därmed i fråga om allmän pension ska betraktas som ogift.

Berit Skärfve Gullbrand och hennes make gifte sig 1999 och av adresshistorik framgår att de till största delen bott tillsammans mellan 1999–2011. Maken har sedan den 26 maj 2011 folkbokfört sig på en annan adress och från den 1 oktober 2011 på den fastighet i Vindeln som de köpte gemensamt i september samma år. Den 24 juni 2019 har han dock återigen folkbokförts på hennes adress. Hans folkbokföringsadress ändrades åter till fastigheten Vindeln den 25 maj 2020, efter att Pensionsmyndigheten kommunicerat att de påbörjat en utredning.

Att Berit Skärfve Gullbrand och hennes make tidigare levt tillsammans och att de i nära tid till Pensionsmyndighetens beslut åter varit folkbokförda på samma adress talar enligt kammarrätten emot att de ska anses leva stadigvarande åtskilda. Detta tillsammans med att de gemensamt köpt och äger en fastighet medför enligt kammarrätten att övervägande skäl talar emot att de ska anses leva stadigvarande åtskilda. Förvaltningsrättens dom ska därför upphävas och Pensionsmyndighetens beslut den 28 september 2020 ska fastställas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 4).

Eva Östman Johansson
kammarrättsråd
ordförande

Susanne Ericson
kammarrättsråd

Hanna Hansson
tf. kammarrättsassessor
referent

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I JÖNKÖPING****DOM**
2021-05-25
Meddelad i JönköpingMål nr
6786-20**KLAGANDE**

Berit Skärfve Gullbrand, 19500221-2529

MOTPART

Pensionsmyndigheten

ÖVERKLAGAT BESLUT

Pensionsmyndighetens beslut 2020-09-28

SAKEN

Allmän pension

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten bifaller överklagandet och förklarar att Berit Skärfve Gullbrand i fråga om allmän pension ska betraktas som ogift. Målet återförvisas till Pensionsmyndigheten för vidare handläggning och nytt beslut.

BAKGRUND

Pensionsmyndigheten ändrade vid omprövning inte sitt tidigare beslut om allmän pension. Av beslutet angavs bl.a. följande. Pensionsmyndigheten anser inte att Berit Skärfve Gullbrand inte kan likställas med ogift i pensions hänseende eftersom hon och hennes make äger egendom gemensamt. Hennes allmänna pension ska därför beräknas i enlighet med hennes faktiska civilstånd som gift.

YRKANDE

Berit Skärfve Gullbrand yrkar att pensionsbeloppet i samtliga delar beräknas med det belopp som gäller för ensamstående och anför bl.a. följande. Hon är bosatt och folkbokförd på adressen Skärvhult i Åsenhöga. Det är bara hon som folkbokförd på den aktuella adressen och hon folkbokförde sig där

Dok.Id 369031

Postadress Box 2201 550 02 Jönköping	Besöksadress Hamngatan 15	Telefon 036-15 66 00 E-post: forvaltningsrattenijonkoping@dom.se www.forvaltningsrattenijonkoping.domstol.se	Telefax -	Expeditionstid måndag–fredag 08:00–16:00
---	-------------------------------------	---	---------------------	---

långt före det att Pensionsmyndigheten fattade beslutet. Hennes make är bosatt och folkbokförd i Norrland. Det geografiska avståndet dem emellan överstiger 1 000 km. Hon och hennes make ska därför anses ha skilda boenden. Med anledning av det geografiska avståndet mellan henne och hennes make medföljer att de inte delar hushållsgemenskap. De delar inte på vardagliga sysslor och uppgifter som rör boendet. De har inte gemensam ekonomi och har inget ekonomiskt samarbete. De träffas vid jul, nyår och andra storhelger som maximalt en helg per månad. Pensionsmyndigheten har baserat sitt beslut på uppgifter från henne, i vilket hon uppgett att de träffas regelbundet. En regelbundenhet kan dock vara av olika omfattning och Pensionsmyndigheten har inte utrett omfattningen i hur ofta de träffas. Eftersom omfattningen av de träffar som skett mellan dem inte är utrett går det inte heller att basera ett beslut på det bristfälliga underlag så som Pensionsmyndigheten gjort. Särlevnaden är inte tillfällig. Avsikten är att den ska bestå. Hon har bedrivit företagsverksamhet i Småland och avser att fortsätta med verksamheten även efter hennes pensionering. Hennes make har sina särskullbarn och sina intressen i närheten av boendet i Norrland. Hon ska därför anses leva i varaktig särlevnad vid bedömningen av om hon ska betraktas som ensamstående vid beräkningen av pensionsbeloppen. Den omständigheten att de gemensamt äger ett fritidshus är ingen omständighet som kan läggas till grund för en bedömning av om hon eller hans make varaktigt lever åtskilda eller inte. Tidigare har hon och hennes make ansetts leva varaktigt åtskilda. De har gjort kortare försök till samlevnad men av olika orsaker beslutat sig för att leva åtskilda. Pensionsmyndigheten har brustit i sin utredningsskyldighet och gjort så trots att det inte funnits något hinder mot att uppfylla den ålagda skyldigheten.

Pensionsmyndigheten anser att överklagandet ska avslås och anför bl.a. följande. Det finns ingen geografisk gräns för hur långt det ska vara mellan makar för att de ska anses likställas med ogifta i pensionshänseende. Makar är trots äktenskapet fria individer och får bosätta sig var och hur de vill.

Många gifta par torde välja att bosätta sig på olika orter, t.ex. då en av dem arbetar på en annan ort, utan att de för den skull anses vara berättigade till högre pension. Pensionsmyndigheten konstaterar att Berit Skärfve Gullbrand och hennes make äger en fastighet tillsammans där de tillbringar sin gemensamma fritid. Maken har även varit folkbokförd på Berit Skärfve Gullbrands adress under två perioder, 29 mars 2010 – 25 maj 2011 och 24 juni 2019 – 24 maj 2020. Det kan även konstateras att maken gjordes uppmärksam på att Pensionsmyndigheten hade för avsikt att utreda hans socialcivilstånd med anledning av att han folkbokfört sig på samma adress som maken i meddelande daterat den 13 maj 2020.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Gällande regler

Enligt 63 kap. 9 § 2 p. socialförsäkringsbalken, SFB, ska med ogift försäkrad likställas en försäkrad som är gift men stadigvarande lever åtskild från sin make, om inte särskilda skäl föranleder något annat.

Vad som avses med begreppet stadigvarande leva åtskild framgår inte av vare sig lagtexten eller dess förarbeten. I Pensionsmyndighetens rättsliga ställningstagande PRS 2014:1 och i avgöranden från Kammarrätten i Stockholm (domar den 21 december 2011 i mål nr 2366-11 och 2367-11) har uttalats att begreppet ”stadigvarande lever åtskild från sin make” ska bedömas utifrån flera olika omständigheter, såsom om makarna har sin bostad på olika orter, om de har hushållsgemenskap, gemensam ekonomi, gemensam egendom och hur ofta de övernattar tillsammans.

Förvaltningsrättens bedömning

Förvaltningsrätten utövar inte tillsyn över Pensionsmyndigheten. Det har enligt förvaltningsrättens mening inte framkommit sådana brister i Pensionsmyndighetens handläggning att det finns skäl att återförvisa målet på den

grunden. Vad Berit Skärfve Gullbrand har anfört avseende Pensionsmyndighetens handläggning föranleder därför inte någon vidare åtgärd från förvaltningsrättens sida.

Frågan i målet är om Berit Skärfve Gullbrand ska likställas som ogift vid beräkning av hennes tilläggspension och garantipension.

Förvaltningsrätten anser att det följer att de tillämpliga bestämmelserna att utgångspunkten är att den som är gift också ska betraktas som gift vid beräkningen av allmän pension samt att det måste åligga den som gör gällande att han eller hon stadigvarande lever åtskild från sin make eller maka att göra detta sannolikt.

Av handlingarna i målet framgår bl.a. följande. Berit Skärfve Gullbrand och hennes make är inte längre folkbokförda på samma adress. Berit Skärfve Gullbrand har uppgett att hon och hennes make har skilda boenden och att hennes make är bosatt i Norrland. Hon har uppgett att de inte delar på vardagliga sysslor och inte har någon gemensam ekonomi. Berit Skärfve Gullbrand har för avsikt att fortsätta sig företagsverksamhet i Småland. De träffas vid storhelger. Vid en samlad bedömning finner förvaltningsrätten att övervägande skäl talar för att Berit Skärfve Gullbrand vid tidpunkten för det överklagade beslutet ska anses stadigvarande åtskild från sin make och därmed likställas med ogift. Överklagandet ska därför bifallas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Avgörandet kan överklagas. Information om detta finns i bilaga 1 (FR-12).

Susanne Karlberg

Rådmannen Susanne Karlberg har avgjort målet. Föredragande jurist har varit Eva Johnsén.

Hur man överklagar

FR-12

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 2 månader

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För en part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Oftast är sista dagen för överklagande exakt 2 månader från det datum som tiden börjar räknas.

Exempel: Du fick del av beslutet den 21 december
→ tiden går ut den 21 februari.

Om samma datum inte finns i slutmånaden går tiden i stället ut på slutmånadens sista dag.

Exempel: Du fick del av beslutet den 31 december
→ tiden går ut den 28 februari.

Är sista dagen en lördag, söndag eller helgdag, mid-sommarafton, julafton eller nyårsafton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha

och varför du tycker att kammarrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).

3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.

5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten.*

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom två månader* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

För en enskild klagande är sista dagen för överklagande två månader från den dag då han/hon fick del av kammarrättens beslut. Om klaganden fick del av kammarrättens beslut t.ex. den 30 juni måste skrivelsen med överklagande ha kommit in senast den 30 augusti. Om klaganden fick del av beslutet t.ex. den 31 juli, som inte har någon motsvarighet två månader senare, löper tiden i stället ut på slutmånadens sista dag, dvs. i det här exemplet den 30 september. Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nå för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.